

λοχαγὸς μὲ προσεκάλεσε νὰ καθήσω εἰς τὴν τρά-
πεζαν καὶ νὰ θεωρήσω τὸ βειφστὲκ ὡς ἰδιοκτησίαν
μου, προσθέτων ὅμως ὅτι ἡ καλητέρα χρῆσις ἦν
ἐδυνάμην νὰ κάμω αὐτοῦ ἦτο νὰ τὸ ἀφήσω εἰς
τὴν θέσιν του, διότι ἦτον κακὸν καὶ σκληρόν. Σκλη-
ρὸν καὶ κακὸν λέγει ; Μέλι καὶ ζάχαρις ἦτο· μόλις
ἐπρόφθασα ν' ἀποκριθῶ ὅτι δὲν εἶχον γευθῇ τίποτε
ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας, καὶ τὸ βειφστὲκ εἶχε καταβρο-
χθισθῇ. Μετ' ὀλίγον δὲ τὰ βλέφαρά μου ἤρχισαν ν'
ἀρνῶνται ὑπηρεσίαν, καὶ ῥιφθεὶς ἐπὶ τοῦ ἀχύρου ἐν-
τὸς τῆς σκηνῆς, ἀπεκοιμήθην ἐνδεδυμένος.

Δ'.

Ἡ δ' ἐπαύριον ἦτον μία τῶν ὠραιοτέρων τοῦ
φθινοπώρου ἡμερῶν, καὶ ἀνέτελλεν ὅτε ἀφυπνίσθην.
Μὴ ἔχων νὰ ἐνδυθῶ, ἐξῆλθον ἀμέσως ὡς εἶχον τῆς
σκηνῆς, καὶ ἔρριψα πέριξ μου τὰ βλέμματα ἐπὶ τὴν
γῆν ταύτην τῆς ἐπαγγελίας, εἰς ἣν πολλάκις ὠνει-
ρευόμην ὅτι εἰσήλαυνον ἀνδραγαθῶν. Καὶ τῷ ὄντι
ἐφαίνετο ὡς γῆ τῆς ἐπαγγελίας· τοσοῦτον ἦτον ὠραία.
Ἐμπρὸς ἡμῶν ἠγείρετο μικρὸς λόφος, ὅστις ἔκρυ-
πτεν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν τὸ Μέτς, ἡ εἰλικρι-
νέστερον, ὅστις ἔκρυπτεν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
τῶν ἐν τῷ Μέτς. Πρὸς τὰ δεξιὰ ἐξήρχετο ἀποτόμως
τῆς γῆς ὑψηλὸς λόφος, ὅμοιος πρὸς τὸν Λυκαβητὸν,
ἀφαιρέσει τοῦ λίθου θν ἡ Ἀθηνᾶ ἀφῆκε νὰ πέσῃ
ἐπ' αὐτόν. Ἐσκήνουν δ' ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Hauri-

mont, ως ο λόφος ὠνομάζετο, δύο τῶν ἡμετέρων ἀξιωματικῶν, τὴν ἐντολὴν ἔχοντες νὰ κατασκοπεύωσι τῶν Γάλλων τὰ κινήματα. Ὁπισθεν δ' ἡμῶν ὑπῆρχον ἔτι ὑψηλότεραι σειραὶ, αἵτινες ἐδύναντο νὰ μᾶς χρησιμεύσωσιν εἰς θέσεις ὑποχωρήσεως, παρουσιαζομένης ἀνάγκης.

Ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦτον κυριακὴ, καὶ εἵχομεν ἐκκλησίαν. Εἰς τὰς ἐννέα συνήχθημεν πέριξ μικρᾶς τραπεζῆς κατεσκευασμένης ἐκ κλάδων δένδρων, καὶ προωρισμένης ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν ἀγίαν τράπεζαν. Ἡ τελετὴ ἤρχισε διὰ τῆς ἀπονομῆς τοῦ παρασήμου τοῦ σιδηροῦ σταυροῦ εἰς τινὰς ἀνδρείους διακριθέντας ἐν ταῖς τελευταίαις μάχαις. Αἶφνης ἀντηχεῖ μακρόθεν κρότος κανονίου. Ὁ ἱερεὺς διέκοψε πρὸς στιγμὴν τὸν λόγον του, καὶ μακρὰ καὶ ἀνήσυχος σιγὴ ἐπεκράτησε. Δεύτερος πυροβολισμός!... «Στρατιῶται, ἐπανέλαβε τότε ὁ ἱερεὺς, ἀκούετε τοὺς πυροβολισμοὺς τούτους; Εἰσὶν οἱ τελευταῖοι παλμοὶ μεγάλου ἔθνους ζητοῦντος νὰ θραύσῃ τὰ δεσμά του καὶ νὰ ἐπιπέσῃ ἐφ' ἡμᾶς. Ἀλλ' ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν, καὶ μᾶς προστατεύει. Εἰς αὐτὸν ἡ δόξα! Ἀκούσατε καὶ θαυμάσατε τὴν μεγαλοδυναμίαν του. Ὡς ξίφος λαμβάνων τὸν Βασιλέα καὶ τὸν στρατὸν ἡμῶν, ἐπέφερεν εἰς τὴν Γαλλίαν φοβεράν πληγὴν. Ὁ Μὰκ Μαὼν μεθ' ὅλου τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, συγκειμένου ἐκ 80,000 ἀνδρῶν καὶ 20,000 ἵππων, παρεδόθη εἰς χεῖράς μας παρὰ τὸ Σεδάν, καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων, ὁ ἀνεψιὸς τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος,

εἶναι αἰχμάλωτος ἡμῶν. Εὐχαριστεῖτε τὸν Θεὸν διὰ τὴν βοήθειάν του.»

Ἄδυνατῶ νὰ περιγράψω τὰ αἰσθήματα τῆς στιγμῆς ἐκείνης καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν τῶν στρατιωτῶν. Οἱ βαρεῖς τῶν Γάλλων πυροβολισμοί, συμμιγνύμενοι μετὰ τῶν ἀτελευτήτων Hurrah ! τῶν ἡμετέρων, τοιαύτην ἐπέφερον γενικὴν συγκίνησιν, ὥστε καὶ οἱ γηραιότεροι, καὶ αὐτοὶ οἱ σιδηροὶ πολεμισταὶ τοῦ Königsgrätz, τοῦ Mars-la-Tour καὶ τῆς Γραβελόττης δὲν ἐδύναντο νὰ κρατήσωσι τὰ δάκρυα, ἀναλογιζόμενοι τὴν ἀνδρίαν καὶ τὸ νέον κατόρθωμα τοῦ γέροντος ἥρωος, τοῦ Βασιλέως των. Πάντες ἐνόμιζον τὸν πόλεμον τελειώσαντα, καὶ πέπεισμαι ὅτι ἡ ἰδέα αὕτη οὐκ ὀλίγον συνεπέλεσεν ἵνα ἡ δοξολογία ἥτις μετὰ ταῦτα ἐψάλη εἰς τὸν Θεόν, τελεσθῇ μετ' ἀσυνήθους τῶν καρδιῶν θερμότητος. Ναὶ, Κύριε, Σὲ εὐχαριστοῦμεν, Σοὶ ἀποδίδομεν τὰ πάντα· καὶ ἂν ἡ θέλησίς Σου εἶναι νὰ ἐξακόλουθήσῃ ἀκόμη ὁ φονικὸς αὐτὸς πόλεμος, δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς νὰ δικάζωμεν τὰ ἔργα Σου.

Μετὰ τὸ γεῦμα, ὃ εἵχομεν ἐτοιμάσει οἱ ἴδιοι, καὶ ἐπιτυχέστατα, μὲ προσεκάλεσεν ὁ λοχαγός μου ν' ἀναβῶμεν ὁμοῦ ἔφιπποι εἰς τὸ Haurimont, καὶ τὴν πρόσκλησιν ἐδέχθην, ἐννοεῖται, μετὰ μεγάλης χαρᾶς. Ὅταν δ' ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κορυφὴν, λαμπρὸν πανόραμα παρέστη εἰς τὴν ὄψιν ἡμῶν. Διὰ μέσου τῆς θαυμασίας σκηνογραφίας ἔρρεεν ἐν Μοζέλη, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἔκειτο τὸ Μέτς, ὃ ἀραιὰ ὁμίχλη, διαλαμ-

πομένη ὑπὸ ωραίου ἡλίου, ἐδείκνυεν ὥς ἐναέριόν τινα πόλιν, ὥς τὴν ἐπουράνιον Ἱερουσαλήμ. Ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου κωδονοστασίου τῆς μητροπόλεως ἐκυμάτει μεγάλη Γαλλικὴ σημαία· πρὸς τ' ἀριστερὰ δὲ τῆς Μοζέλης ἦσαν ἰδρυμένα ἐπὶ τῶν λόφων τὰ ὀχυρώματα τῆς Plappeville καὶ τοῦ S' Quentin, καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ τὸ τοῦ S' Julien, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐκάθηντο οἱ τρομεροὶ δράκοντες, οἱ φύλακες τῆς παρθενίας τοῦ Μέτς, οἵτινες ἀπὸ τῆς πρωίας δὲν εἶχον παύσει τρύζοντες τοὺς ὀδόντας, δὲν ἤξεύρομεν διατί. Φαίνεται δ' ὅτι μικρόν τι πρωσσικὸν ἀπόσπασμα τοὺς ἠρέθισε.

Μεταξὺ τοῦ Μέτς καὶ ἡμῶν ἔκειτο μέγα πλῆθος χωρίων. Ἦτο δὲ ἡ πεδιάς τόσον εἰρηνικὴ καὶ ἡσυχος, ὥστε οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ὅτι τρομερὸς πόλεμος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῆς, ἂν δὲν ἤκουε τὸν συνεχῆ κανονοβολισμὸν, καὶ δὲν ἔβλεπεν ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν χωρίων ἦσαν κατεστραμμένα.

Ε΄.

Ἀφ' οὗ δὲ εἶδα τὸ Μέτς καὶ τὴν περίχωρον ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ Haurimont, μεγάλην ἐπιθυμίαν εἶχον νὰ γνωρίσω ἐκ τοῦ ἐγγυτέρω τὸν τόπον. Ἡ δ' εὐκαιρία δὲν ἔμελλε νὰ λείψῃ ἐπὶ πολὺ. Εἷς τῶν συντρόφων μου ἀξιωματικῶν διετάχθη τὴν ἐπιούσαν « νὰ εὔρῃ » δύο φορτηγοὺς ἀμάξας. Τὸ δὲ « εὐρίσκειν » ἦτον εἰς τὴν στρατιωτικὴν γλῶσσαν τῶν καιρῶν ἐ-